

свою ефективність у рамках дистанційної освіти та можуть бути реалізовані в процесі лінгвістичної підготовки студентів ЗВО.

Література:

1. Balgikanli C. Learner Autonomy in Language Learning: Student Teachers' Beliefs. *Australian Journal of Teacher Education*. 2010. № 35. pp. 90-103.
2. Broad J. Interpretations of independent learning in further education. *Journal of Further and Higher Education*. 2006. № 30 (2). pp. 119-143.
3. Гурська О.В. Основні аспекти та проблеми організації самостійної роботи студентів ВНЗ / *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Педагогіка А.С. Макаренка в полікультурному освітньому просторі"* (м. Полтава, 12-14 березня 2013 р.). С. 78-121.
4. Ларіна Н.Б. Міжкультурна комунікація й особливості її проявів / *Держава та регіони. Серія «Державне управління»*. 2013. № 2 (42). С. 15–18.
5. Хома Т.В. Активні методи навчання в педагогіці вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2020. Вип. № 69. С. 149 – 152.*

Актуальні питання організації самостійної роботи іноземних здобувачів освіти в очно-дистанційній формі навчання

Тараненко В.В.

*ст. викл. кафедри мовної підготовки
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
e-mail: taranenkovaleriav@gmail.com*

Самостійна робота студентів є однією з ключових складових навчального процесу у вищих навчальних закладах. Ця діяльність планується та виконується за завданнями викладачів, але без їх безпосередньої участі. Самостійна робота студентів визначається науковцями не лише як організаційна форма, але й як метод, засіб та прийом навчання [1, с. 148]. Ефективність такої роботи залежить від низки чинників, зокрема активності студента, рівня розвитку пізнавального інтересу та його здатності організувати себе до процесу навчання. Високий рівень навичок самостійної роботи суттєво впливає на успіх навчання студента та його подальшу професійну діяльність.

Іноземні студенти часто мають різний рівень підготовки та адаптації до самостійної роботи, що зумовлено низкою причин. Зазвичай, групи підготовчого відділення формуються залежно від часу прибуття студентів, тому часто до них входять представники різних країн, освітні системи яких відрізняються одна від одної. Наприклад, студенти з африканських країн, де освітня система базується на французькій моделі, зазвичай швидше адаптуються до навчання в українських університетах і демонструють високий рівень самостійної роботи. [2, с. 61]. Натомість китайські студенти стикаються з труднощами в самостійному опануванні знань через відмінності в національній освітній програмі та мовний бар'єр. До того ж їх входження в іншомовний навчально-інформаційний простір університету ускладнюється відсутністю мови-посередника [3, с. 98].

Особливість підготовки іноземних студентів полягає в тому, що вони можуть мати різний базовий освітній рівень – від середньої освіти до ступеня бакалавра. Ступінь розвитку навичок самостійної роботи у бакалаврів значно перевищує цей показник порівняно з випускниками шкіл. На початку навчального року у більшості іноземних студентів спостерігається високий рівень мотивації до вивчення мови, проте через складність програмного матеріалу та недостатню організацію самостійної роботи ця мотивація може знижуватися, що негативно позначається на результатах навчання.

Індивідуалізація самостійної роботи передбачає врахування особливостей кожного студента. Індивідуальність у філософії розглядається як «своєрідність, сукупність якостей і характерних властивостей, що виражають сутність особливого, окремого індивіда» Індивідуалізація визначається як «поділ загального на індивіди, на особливе» [4, с. 139].

Педагогика розглядає це як створення умов, що сприяють розкриттю унікальності студента та допомагають йому реалізувати свій потенціал. Процес організації навчального процесу з урахуванням індивідуальних особливостей студентів є важливою умовою успішного подолання розриву між вимогами

навчальної програми та реальними можливостями студентів. Він здійснюється у межах загальних завдань та змісту навчання, а також спрямовується на подолання невідповідності між рівнем навчальної діяльності, що задається навчальною програмою та існуючими можливостями особистості.

Підхід до врахування індивідуальних особливостей студента має бути комплексним і реалізовуватися на всіх етапах навчального процесу, включно із самостійною роботою. Для цього необхідно застосовувати різні навчально-методичні, психолого-педагогічні та організаційні заходи, які сприятимуть індивідуальному підходу до кожного студента.

Основними принципами індивідуалізації самостійної роботи студентів можна вважати такі: а) розгляд індивідуалізації як важливого елемента формування особистості; б) поєднання індивідуальної роботи з іншими видами навчальної діяльності; в) спрямованість індивідуальної роботи на вдосконалення загальнонавчальних умінь і навичок.

Сучасне використання інтерактивних інформаційних технологій у навчальному процесі дозволяє ефективно підвищити рівень індивідуалізації підходу та покращити якість самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Застосування інтерактивних інформаційних технологій відіграє важливу роль у поглибленні індивідуального підходу до навчання та підвищенні ефективності самостійної роботи. Одним із видів організації самостійної роботи в вивченні нерідної мови може стати лексико-граматичний тренажер з української мови. Цей програмний продукт активно використовують здобувачі під час самостійної роботи. Комплекс вправ включає відео-, аудіо- та текстові матеріали, що сприяють всебічному опануванню нерідної мови як в режимі сумісної роботи викладача та студентів, так і під час виконання самостійної роботи [5, с. 38].

Однак використання мультимедійних засобів не є автоматичною заміною викладача у створенні індивідуальної траєкторії навчання. Компетентність викладача у галузі лінгводидактики стає визначальним фактором успішного

впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес. Програмне забезпечення навчання мові включає велику кількість програмних засобів, які орієнтовані на різний рівень та профіль навчання. До комплексу засобів входять всі види навчальних програм, розширений блок прикладних програм (в першу чергу це програми підготовки презентацій і створення веб-документів) та інструментальні засоби. Важливо, щоб викладачі володіли не лише загальними комп'ютерними навичками, але й спеціалізованими лінгвістичними програмами.

Рівень успішності засвоєння навчального матеріалу залежить не лише від викладача, але і від інформаційної компетентності здобувача освіти. За останнє десятиріччя спостерігається підвищення рівня комп'ютерної грамотності іноземних здобувачів та вільне користування ними сучасним програмним забезпеченням. Необхідну комп'ютерну підготовку здобувачів слід розглядати у двох аспектах: а) загальне володіння комп'ютерними технологіями; б) наявність спеціальної лінгвістичної підготовки.

Належний рівень комп'ютерної грамотності забезпечується завдяки наявності міжпредметних зв'язків: на заняттях з інформатики здобувачі як розширюють свої знання щодо комп'ютерних технологій взагалі, так і оволодівають нерідною професійною мовою спілкування у режимі «комп'ютер – студент».

Мультимедійні технології забезпечують такі педагогічні переваги, як інтерактивність, мультисенсорність, адаптивність, нелінійність пред'явлення інформації. Інтерактивність програмного забезпечення дозволяє здобувачеві активно взаємодіяти з навчальними матеріалами. Такий тип комунікації передбачає як обмін інформацією між учасниками, так і реакцію системи на команди користувача – «обратний зв'язок», який потребує від користувача конкретних дій: виконання тесту, навчальних завдань у відповідності до інструкцій комп'ютера та обов'язкового оцінювання результатів діяльності комп'ютером. Принциповою різницею такого діалогу і роботи з друкованим

посібником є активна роль студента. Регламентация програмою часу на виконання завдання, послідовності виконання та обсягу роботи не заперечує прийняття користувачем рішення про необхідність використання кожної програми, можливості застосування та тривалість користування програмою.

Мультисенсорність забезпечує сприйняття інформації через різні канали сприйняття: текст, аудіо, відео, графіку, мультиплікацію. Такий педагогічний засіб вирішує наступні завдання: забезпечення різних режимів пред'явлення інформації, орієнтацію на режими пред'явлення інформації, які відрізняються один від одного, демонстрацію явищ у динаміці, застосування в навчальних матеріалах завдань, виконання яких складно або неможливе без використання комп'ютера.

Адаптивність дозволяє налаштувати навчальний процес під конкретні потреби здобувача, а саме вибір складності матеріалу, кількість завдань, часу на їх виконання, системи оцінювання тощо.

Велика кількість завдань потребує під час роботи вводу тексту з клавіатури. Тому принциповим для ефективного використання комп'ютера у самостійній роботі є наявність навичок набору тексту. Успішне оволодіння такими навичками дає змогу вирішувати завдання щодо удосконалення практичних навичок самостійної роботи здобувача освіти.

У залежності від поставлених завдань реалізується індивідуалізація самостійної роботи із застосуванням комп'ютерних матеріалів від визначення рівня володінням певним лексичним та граматичним матеріалом до можливості реалізації власної траєкторії навчання і вибору завдань з тих аспектів навчання які необхідні для певного студента.

Окрім того, самостійна робота студентів значно збагачується завдяки можливостям ресурсів Інтернету, що дозволяє їм працювати з автентичними матеріалами та реальними ситуаціями мовного спілкування. Мультимедійні засоби стали невід'ємною частиною навчального процесу, орієнтованого на

реальну комунікацію та підвищення ефективності індивідуалізованої самостійної роботи студентів.

Ось кілька можливих джерел, які можуть бути корисними для теми індивідуалізації самостійної роботи студентів та використання інформаційних технологій у навчальному процесі:

Література:

1. Андрущенко В.П., Кремен В.Г. Освіта в інформаційному суспільстві. Київ: Знання України, 2004. – 272 с.
2. Барановська І.В. Індивідуалізація навчального процесу у вищій школі: теоретичні та практичні аспекти. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – 190 с.
3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність у контексті формування самостійності студентів. – Київ: Вища школа, 2008. – 245 с.
4. Клокар Н.І. Інтерактивні методи навчання як засіб підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі. – Житомир: Вид-во Житомирського держ. ун-ту, 2016. – 178 с.
5. Мартиненко В.В. Інформаційні технології в освіті: концептуальні засади. – Харків: Основа, 2012. – 196 с.

Формирование грамматических навыков в разговорной речи иностранных студентов, изучающих РКИ

Толмачева Д.С.

*к. филол. н., доц., доц. кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев
e-mail: diana.tolmacheva.51@mail.ru*

Игнатова Е.Р.

*к. филол. н., доц., доц. кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев
e-mail: elenaignatova55@mail.ru*

Саденова А.Е.

*д. филол. н., доц., доц. кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев
Казахский национальный университет имени аль-Фараби
м. Алматы, Казахстан
e-mail: sadenovaa@mail.ru*

Введение. В статье рассматриваются некоторые особенности методики обучения практической грамматике русского языка как иностранного для иностранных студентов (презентация, закрепление и выработка навыков